בהתאם להנחיתך קיימתי ביום 19.11.68 שיחה עם חבר הכנסת ה' אורי אבנרי. השיחה שנתקיימה במזנון הכנסת נמשכה כשעה והשתתף בה ה'

מר אבנרי טען שבקורתו נגד הממשלה בנושא הפלשתינאי מתרכזת בשתי נקודות עקריות: א) שהממשלה איננה מקבלת החלטה מפורשת בזכות מדינה ערבית פלשתינאית בגדה המערבית. ב) שאין הממשלה יוזמת מצדה הצעה בכוון זה למנהיגי הגדה. לדעת מר אבנרי המצב המדיני בו נמצאים ערביי השטחים איננו מאפשר להם ליטול יוזמה ולהציע לנו הצעה ברוח זו אם כי רבים ממנהיגי הגדה רוצים במדינה פלשתנאית.

בטרם אתייחס לדברי מר אבנרי, תארתי את הלכי הרוח המדיניים אצל מנהיגי הגדה. היה לי הרושם שלא היו חלוקי דעות בסיסיים בין הערכתי לבין הערכתו של מר אבנרי. כללית הוא הסכים לדברי כפי שכללית הסכמתי והצטרפתי להערכותיו שלו, פרט לנקודה מרכזית אחת שאעמוד עליה להלן בפרוט.

בהתיחסתי לבקורתו נגד הממשלה הבעתי את דעתי שלדידי השאלה הקובעת איננה אם הממשלה צריכה לקבל החלטה בדבר מדינה פלשתינאית ואם צריכה הממשלה ליזום מצדה היא הצעה כזו. לשאלות אלו יש כמובן חשיבות, אולם הן שאלות פרוצדורליות ולא מהותיות. מבלי להתייחס לשאלה אם רצויה מדינה פלשתינאית או לא, השאלה היא האם רוצים הערבים במדינה כזו, שלא תכלול את ירושלים. מאחר שאיננו מוכנים להחזיר ירושלים הערבית ומאחר שאינני מכיר אף ערבי אחד המעונין במדינה פלשתינאית ללא ירושלים – הופך הדיון על מדינה פלשתינאית לדיון ערטילאי חסר תכלית. התובע מהממשלה לפעול למען מדינה פלשתינאית, חייב להבהיר שהוא בעד החזרת ירושלים המזרחית או לפחות חלקה, לערבים. כל שאר השאלות כולל שאלת היוזמה הינן על-כן, בשלב זה, משניות.

לא אני ולא אבנרי לא יכולנו להצביע על מנהיג אחד ממנהיגי הגדה המוכנים לתמוך ברעיון המדינה הפלשתינאית ללא ירושלים. לשאלתי הסביר לי מר אבנרי שהנוסחה שלו לגבי ירושלים הינה בשלב זה מעורפלת ביודעין: "ירושלים המאוחדת הינה בירת ישראל, בירת [illegible] ובירת המדינה הפלשתינאית". אבנרי הסכים עמי ששאלת הריבונות על "הבירה הערבית בירושלים", הינה שאלה מרכזית [illegible]

היה נדמה לי שמר אבנרי מצא ענין בהערכתי ובהערותי. הוא הביע את רצונו לחדש מגעיו עם אישים בגדה, לבדוק עמהם שוב את הלכי הרוח המדיניים הנוכחיים ולחזור ולשוחח עמי אחר [illegible]

המיסמך המוכיח את האמת: זוהי טיוטת הסיכום של משה ששון, בו דיווח לראש־הממשלה לוי אשכול על שיחתו עם אורי אבנרי. המילים הכתובות במכונת־כתיבה הן של ששון. המילים הכתובות בכתב־יד הן ההוספות של אורי אבנרי, שפירט לפי בקשת ששון, את הדברים שאמר בשיחה. בצד השמאלי העליון יש הערה אחת בכתב־ידו של ששון עצמו. בלי קשר להערות הנוספות של אבנרי, מוכיחה הטיוטה היסודית של ששון, כי נציג ראש־הממשלה מאשר את הערכותיו של אבנרי לגבי רצון הערבים בשטחים. הדו"ח הסופי שהוגש לראש־הממשלה לוי אשכול כלל את ההערות של אבנרי.

פגישה זו נתקיימה בכנסת, ב־19 בנובמבר, שבוע אחרי החיכוח בין אשכול ואבנרי. ששון ביקש את אבנרי להסביר לו את פרטי תוכניתו, ולהגיש לו את שפות המנהיגים הערביים שעימם קיים מגע והמסכימים לפיתרון זה. בנוכחות אמנון זכרוני התפתח דיון ארוך, ובו החליפו אבנרי וששון דיעות על כל אחד מן המנהיגים הערביים, ועל פרטי הפיתרון המוצע. להפתעת שניהם נסתבר שלא נותרו ביניהם כימעט חילוקי־דיעות לגבי הערכת האישים והעניינים.

כעבור שבועיים, ב־2 בדצמבר 1968, המציא ששון לאבנרי טיוטה של סיכום השיחה — אותה הכין ששון כדי להגישה לראש הממשלה. הוא ביקש מאבנרי לתקן ט־וטה זו לפני הגשתה, בכל הנוגע להרצאת הטענות שלו.

הטיוטה היתה נכונה בעיקרה, ואבנרי לא מצא לנכון למחוק בה אפילו פסוק אחד. לעומת זאת הוסיף לה אבנרי כמה פסוקים, כדי להבהיר נקודות שנשארו סתומות בטיוטה המקורית, כדי לחקל על אשכול את הבנת הדברים. הוא החזיר לששון את הטיוטה המתוקנת, וזה העביר אותה לראש־הממשלה.

המיסמך המתפרסם כאן הוא הטיוטה המקורית של ששון. הכתוב במכונת כתיבה הוא הנוסח המקורי של ששון. ההערות בדיו הן התיקונים בכתב־ידו של אבנרי (מלבד הערה אחת בצד שמאל למעלה, בה ביקש ששון מאבנרי להוסיף את שם האיש שנכח בפגישה.)

לפיכך הגיע לידי ראש־הממשלה, לוי אשכול, מיסמך מטעם הנציג הראשי שלו בשטחים, המהווה חוות־דעת מוסמכת ממדרגה ראשונה. כאשר הגיעה גולדה מאיר לכס ראש־הממשלה, עברה חוות־דעת זו לידיה, יחד עם מר משה ששון עצמו, הממשיך לכהן גם היום כיועץ ראשי של ראש־הממשלה בשטחים.

באור זה יש לקרוא בעיון את המיסמך הסודי — מיסמך המוכיח כי כל הפירסומים על נושא זה מטעם החוגים הרשמיים הם כוזבים מעיקרם — וביודעין.

„לא היו חילוקי דיעות"

בעת קריאת המיסמך, יש לשים לב לכמה פסוקים מרכזיים בו.

הפסוק החשוב ביותר מופיע בסעיף השלישי, בו אמר ששון: „לא היו חילוקי־דיעות בסיסיים בין הערכתי לבין הערכתו של מר אבנרי. כללית הוא הסכים לדברי, כפי שכללית הסכמתי והצטרפתי להערכותיו שלו."

פסוק זה מופיע אחרי הסעיף השני, בו נאמר: „רבים ממנהיגי הגדה רוצים במדינה פלסטינית."

(המשך בעמוד 16)